

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΕΣ 2024

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ/ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΛΥΣΕΙΣ

ΘΕΜΑΤΑ

ΘΕΜΑ Α

A1. Στο κείμενο παρατίθενται τα οφέλη που αποκομίζει το άτομο από τα ταξίδια. Όπως επισημαίνεται, τα ταξίδια, ως γνήσια μορφή ψυχαγωγίας, συμβάλλουν στην πνευματική καλλιέργεια του ατόμου και ενισχύουν την ψυχική και σωματική του υγεία. Παράλληλα, το βοηθούν να αντεπεξέρχεται στη σύγχρονη απαιτητική καθημερινότητα, προσφέροντας ψυχική αποφόρτιση και γαλήνη, προάγοντας και την αυτογνωσία μέσα από τις διάφορες παραστάσεις και εικόνες που προσφέρουν. Τέλος, η συντάκτρια επισημαίνει ότι ο ταξιδιώτης αποκτά έναν διαφορετικό, πιο ευρύ τρόπο σκέψης.

ΘΕΜΑ Β

B1.

1. β

2. β

3. α

4. α

5. γ

B2. α Στη 2η παράγραφο του κειμένου 1 η πρόθεση της συντάκτριας είναι να πείσει τον αναγνώστη, αποδεικνύοντας την ιδιαίτερη αξία των ταξιδιών. Για να υπηρετήσει τη συγκεκριμένη πρόθεση, αναπτύσσει τις λεπτομέρειες της παραγράφου με τη μέθοδο της αιτιολόγησης, όπως φαίνεται και από τη χρήση του διαρθρωτικού όρου "γιατί" που δηλώνει αιτιολόγηση. Πιο συγκεκριμένα,

επιχειρηματολογεί με σκοπό να αναδείξει γιατί τα ταξίδια είναι τόσο πολύτιμα για τον άνθρωπο, καθώς συμβάλλουν έμπρακτα στην πνευματική και ψυχική ενίσχυση και ολοκλήρωσή του ("Κι αυτό, γιατί ... ένα απλό ταξίδι"). Έτσι, ο λόγος αποκτά αντικειμενικότητα και αξιοπιστία.

β.

έτσι ώστε: αποτέλεσμα

Αν και: εναντίωση

ή: διάζευξη

καθώς και: προσθήκη

συμπερασματικά: συμπέρασμα

B3. Ο συντάκτης του κειμένου 2, παρουσιάζοντας τις εντυπώσεις του από το ταξίδι του στην Αίγυπτο, δίνει έναν έντονα βιωματικό χαρακτήρα στον λόγο του. Καταρχάς, ενδεικτική είναι η χρήση του **α' ενικού και του α' πληθυντικού ρηματικού προσώπου**. Με το α' ενικό ("Πηγαίνω, Συλλογίζομαι") προσδίδεται υποκειμενικός τόνος στην αφήγηση και το κείμενο αποκτά εξομολογητικό και προσωπικό χαρακτήρα, ενώ με το α' πληθυντικό ("Μπαίνουμε", "φτάσαμε", "ανακαλύπτουμε") επιτείνεται το συλλογικό πνεύμα και τονίζεται η συμμετοχή του αφηγητή στο ταξίδι. Παράλληλα, μέσω της **αφήγησης** («Φτάσαμε στις Θήβες... του Καρνάκ») αλλά και της **περιγραφής** («Τα ανάγλυφα, γιγάντια... τη μυστική αυτή ένωση.»), «Τι καταπληχτικό θέαμα... περιμένουν την ψυχή τους.») αναδεικνύεται εντονότερα ο βιωματικός χαρακτήρας του κειμένου, καθώς παρουσιάζονται οι προσωπικές εμπειρίες που αποκόμισε ο αφηγητής, τα συναισθήματα που του προκλήθηκαν, αλλά και **οι εικόνες** που τον εντυπωσίασαν και εντυπώθηκαν στη μνήμη του, όπως φαίνεται και από τη χρήση του **θαυμαστικού** ("...των Ελλήνων!"). Τέλος, **ο μικροπερίοδος λόγος με τις ελλειπτικές προτάσεις** ("Τρένο. Μπαίνουμε στην Άνω Αίγυπτο") καθιστά εμφανή την υποκειμενική θεώρηση του γράφοντος και τη συναισθηματική φόρτιση που του παρείχε η συγκεκριμένη ταξιδιωτική εμπειρία.

(Για την ολοκληρωμένη απάντηση του θέματος απαιτούνται μόνο δύο από τα παραπάνω στοιχεία).

ΘΕΜΑ Γ

Γ1. Στο συγκεκριμένο ποίημα αναδεικνύεται η έντονη επιθυμία του ποιητικού υποκειμένου να ταξιδέψει, καθώς αναζητά τρόπο να ξεφύγει από μια κατάσταση που τον πληγώνει και τον οδηγεί σε συναισθηματικό αδιέξοδο. Με έντονη εξομολογητική διάθεση, χρησιμοποιώντας **α' ενικό πρόσωπο** και **υποτακτική έγκλιση** ("να νιώθω", "θέλω ν' αρχίσω") τονίζεται η ισχυρή θέληση του να ταξιδέψει μακριά, σε ένα ταξίδι που ο ίδιος επιθυμεί να μην έχει τελειωμό, όπως φαίνεται και από την **επανάληψη** ("να τραβώ, να τραβώ"), που τονίζει με έμφαση την επιθυμία του ήρωα. Βέβαια, στο συγκεκριμένο ταξίδι, το ποιητικό υποκείμενο μοιάζει να αποζητά την απόδραση μακριά από κάθε είδους επικοινωνία και αλληλεπίδραση με άλλους ανθρώπους, βιώνοντας μια λυτρωτική για το ίδιο μοναξιά, όπως φανερώνουν με αμεσότητα και έντονη παραστατικότητα οι **μεταφορές** ("ψυχή να μη βρίσκω", "πλατιά ερημιά") αλλά και οι **οπτικές εικόνες** ("κλεισμένα τα σπίτια...γυναίκα καμιά"). Παράλληλα, το αίσθημα συντριβής που συνθλίβει το ποιητικό υποκείμενο αναδεικνύεται εύγλωττα και ζωντανά από τις **παρομοιώσεις** ("σα θηλιά", "σα φίδι") που προβάλλουν το μαράζι της αγάπης και το μέγεθος του μαρτυρίου που βιώνει. Άλλωστε, αυτή του η ανάγκη για απομάκρυνση από το πρόσωπο που τον πλήγωσε φαίνεται και από την άμεση αποστροφή του σε αυτό σε **β' ενικό πρόσωπο** ("...από σε να χαθώ"). Έτσι, προσβλέπει σε ένα μοναχικό και ατελείωτο ταξίδι, με την ελπίδα πως αυτό θα του προσφέρει κάποια ανακούφιση, αν καταφέρει να το πραγματοποιήσει ("ίσως σε τέτοιο ταξίδι αν βρεθώ").

Προσωπικά, θεωρώ ότι αν βρισκόμουν σε μια αντίστοιχα φορτισμένη συναισθηματικά κατάσταση με το ποιητικό υποκείμενο, θα επιθυμούσα να βρώ μια διέξοδο σε ένα ταξίδι που θα λειτουργούσε ανακουφιστικά και σε μεγάλο βαθμό θα συνέβαλλε στην ψυχική μου εκτόνωση και ανανέωση. Σίγουρα, οι εμπειρίες και οι διαφορετικές εικόνες που θα προσέφερε μια τέτοια απόδραση,

θα βοηθούσαν, έστω σε έναν ικανοποιητικό βαθμό, στη βελτίωση της ψυχολογίας μου.

(- Για την ορθή απάντηση του θέματος δεν είναι απαραίτητη η χρήση όλων των προαναφερθέντων κειμενικών δεικτών, οι οποίοι εδώ λειτουργούν ενδεικτικά

- Στην παρουσίαση της προσωπικής θέσης κάθε άποψη είναι αποδεκτή αν υποστηρίζεται επαρκώς)

ΘΕΜΑ Δ

Δ1.

Τίτλος: Αναζητώντας ένα λιμάνι ευδαιμονίας

Ενδεικτικός πρόλογος

Οι ασθματικοί ρυθμοί ζωής και οι έντονες απαιτήσεις της σύγχρονης κοινωνικής πραγματικότητας, οδηγούν σχεδόν όλους τους ανθρώπους στην αναζήτηση τρόπων διαφυγής και εκτόνωσης. Με την επερχόμενη ολοκλήρωση της σχολικής περιόδου κάτι αντίστοιχο ισχύει και για τους μαθητές, ιδιαίτερα τους τελειοφοιτούς του λυκείου, που ονειρεύονται τις καλοκαιρινές τους διακοπές μετά την αναμέτρηση με το θηρίο των πανελληνίων εξετάσεων. Σίγουρα τα ταξίδια είναι μια εξαιρετική επιλογή για ουσιαστική ψυχαγωγία και διασκέδαση, χωρίς βέβαια αυτό να σημαίνει ότι αποτελούν μονόδρομο.

Α' Ζητούμενο

(Ο μαθητής μπορεί να συμφωνήσει ή να διαφωνήσει με τη θέση της συντακτριας του κειμένου 1, αρκεί να δικαιολογήσει επαρκώς τη θέση του)

Συμφωνία

- Με την αλλαγή παραστάσεων, τα ταξίδια δίνουν τη δυνατότητα για ψυχική εκτόνωση και ανανέωση.

- Η φυγή από την καθημερινότητα συντελεί στον περιορισμό, ακόμα και στην αποβολή, του άγχους που μας έχει επιβληθεί λόγω του σύγχρονου, ιδιαίτερα απαιτητικού τρόπου ζωής.
- Τα άτομα ξεκουράζονται και σωματικά, απαλλαγμένα από το βάρος των επαγγελματικών τους υποχρεώσεων.
- Η επαφή με διαφορετικούς πολιτισμούς, η γνωριμία νέων τόπων και αντιλήψεων, εμπλουτίζουν πνευματικά τον ταξιδιώτη και τον αναζωογονούν.
- Τα ταξίδια αποτελούν ένα εξαιρετικό μέσο ενίσχυσης της κοινωνικοποίησης, νέων γνωριμιών αλλά και της συσφιγξης των σχέσεων με τα οικεία πρόσωπα.
- Παρέχεται η δυνατότητα αμεσότερης επαφής με το φυσικό περιβάλλον και τις ομορφιές κάθε τόπου.
- Οδηγούμαστε στην απόκτηση ευδαιμονίας μέσω του αναπροσδιορισμού του τρόπου αντιμετώπισης της ζωής και της καθημερινότητάς μας, ιεραρχώντας ίσως διαφορετικά αξίες και προτεραιότητες.
- Απαλλαγή από προκαταλήψεις, προαγωγή της αυτογνωσίας.

Διαφωνία

- Πολλές φορές το άγνωστο φαντάζει απειλητικό και μπορεί να είναι και επικίνδυνο, γεγονός που προκαλεί δισταγμούς και επιπρόσθετο άγχος
- Πόλλοι άνθρωποι νιώθουν αμήχανα και δεν αντιμετωπίζουν με ευχάριστο τρόπο τις κοινωνικές συναναστροφές και τον συγχρωτισμό με έναν μεγάλο αριθμό αγνώστων.
- Η έλλειψη χρόνου αλλά και η οικονομική δυσπραγία καθιστούν για πολλούς το ταξίδι ως κάτι ανέφικτο ή εξαιρετικά στρεσογόνο κατά την προετοιμασία του.

- Συχνά τα ταξίδια δεν εκπληρώνουν την ψυχαγωγική τους αποστολή και δεν ικανοποιούν την ανάγκη για ψυχική εκτόνωση και ανανέωση, καθώς ταυτίζονται με τη φρενήρη διασκέδαση χωρίς μέτρο ή - στον αντίποδα - ο ταξιδιώτης συνεχίζει να εργάζεται, έστω και περιστασιακά, εξ αποστάσεως μέσω τηλεργασίας.

B' Ζητούμενο

Επιλογές για αναζήτηση προσωπικής ηρεμίας και ισορροπίας

- Αθλητισμός: Σωματική υγεία και ψυχική εκτόνωση, απόδραση από καθημερινές πιεστικές υποχρεώσεις.
- Ενασχόληση με τις τέχνες: Πνευματική και αισθητική καλλιέργεια, διεύρυνση των πνευματικών οριζόντων, γνήσια ψυχαγωγία.
- Λογοτεχνικό διάβασμα: Καλλιέργεια της φαντασίας και ενίσχυση της κριτικής σκέψης, προαγωγή της αυτογνωσίας, "ταξίδι" σε άλλους κόσμους και εποχές.
- Εθελοντισμός: Ψυχική πληρότητα και ικανοποίηση, έμπρακτη ένδειξη αλtruισμού και συναισθηματική ευχαρίστηση για προσφορά στο κοινωνικό σύνολο.
- Κοινωνικοποίηση/ Επικοινωνία και συναναστροφή με φιλικά πρόσωπα: Πραγματοποίηση ουσιαστικών και γόνιμων διαλόγων, ενίσχυση διαπροσωπικών σχέσεων, συναισθηματική πληρότητα και στήριξη, ψυχαγωγία και διασκέδαση.
- Επαφή με τη φύση σε τοπικά άλση, πάρκα ή παραλίες, ακόμα και κοντινές εκδρομές/εξορμήσεις.
- Αφιέρωση χρόνου σε κάποια δημιουργική δραστηριότητα/χόμπι που μας βοηθά να χαλαρώσουμε, εξάπτει τη φαντασία και μας κάνει πιο δημιουργικούς (διάφορες συλλογές, μοντελισμός, μαγειρική κ.α.)

Ενδεικτικός επίλογος

Η ευτυχία και η προσωπική ηρεμία είναι ζήτημα προσωπικής επιλογής αλλά και ανάγκης, ιδιαίτερα στο πλαίσιο των σύγχρονων απαιτητικών και ιδιαίτερα ανταγωνιστικών κοινωνιών στις οποίες ζούμε. Είναι στο χέρι μας, ταξιδεύοντας, αθλούμενοι, διαβάζοντας ή κάνοντας οτιδήποτε πραγματικά μας ευχαριστεί και μας χαλαρώνει, να βρούμε τις δικές μας "οάσεις" ατομικής ευδαιμονίας.

(- Για την απάντηση στο συγκεκριμένο θέμα έκθεσης, προφανώς και δεν απαιτείται η παράθεση όλων των προηγουμένων ιδεών. Η επιλογή και η αντίστοιχη δικαιολόγηση τους μπορεί να διαφέρει μεταξύ των μαθητών.

- Το κείμενο, ως άρθρο, θα πρέπει να διέπεται κυρίως από αναφορική λειτουργία της γλώσσας και πειστική επιχειρηματολογία. Απαιτείται η χρήση του γ' ενικού και πληθυντικού προσώπου αλλά και του α' ενικού, για την παράθεση προσωπικών σκέψεων, επιλογών και εμπειριών).